

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน เพื่อศึกษาค่าตอบแทนจากการทำงานของแรงงาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของผลตอบแทนจากการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน

โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานสิ่งทอ จำนวน 10 โรงงาน จำนวน 400 คน แบ่งเป็นแรงงานไทย จำนวน 200 คน และ แรงงานต่างด้าวจำนวน 200 คน โดยใช้ทางสถิติเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน และใช้สมการถดถอยเชิงเส้นพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลตอบแทนจากการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการทำงานของแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน

ลักษณะการจ้างงานในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน โดยส่วนรวมแล้วมีการจ้างแรงงานหญิงในสัดส่วนที่มากกว่าแรงงานชาย แรงงานส่วนใหญ่พบว่าเป็นแรงงานไทยในสัดส่วนที่มากกว่าแรงงานต่างด้าว ทั้งหมดมาจากประเทศพม่า ถือสัญชาติไทยใหญ่ สามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานคนไทยและนายจ้างได้ โดยเฉลี่ยแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวจะมีอายุช่วง 21-30 ปีมากที่สุด แรงงานไทยมีสัดส่วนระดับการศึกษาสูงกว่าแรงงานต่างด้าว โดยพบว่าแรงงานไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในขณะที่ระดับการศึกษาของแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่คือ ระดับประถมศึกษา ซึ่งลักษณะการจ้างงานในฝ่ายผลิตของโรงงานสิ่งทอ ไม่จำเป็นต้องใช้

แรงงานที่มีการศึกษา โดยอาศัยเพียงแต่ประสบการณ์และการทำงาน ทำให้ระดับการศึกษาของแรงงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับที่ไม่สูง

โรงงานสิ่งทอขนาดใหญ่ มีความต้องการแรงงานที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญในการทำงาน ดังนั้นแรงงานโรงงานสิ่งทอ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมาก่อนสถานที่ทำงานปัจจุบัน โดยแรงงานไทยมีประสบการณ์ในการทำงานโรงงานมากที่สุด ในขณะที่แรงงานต่างด้าวมีประสบการณ์รับจ้างทั่วไปมากที่สุด การทำงานของแรงงานในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยประมาณ 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยจะต้องจัดให้แรงงานมีวันหยุดสัปดาห์ละ 1 วัน ลักษณะการจ้างงานพบว่า เป็นการจ้างงานแบบลูกจ้างรายเดือนและลูกจ้างรายวัน แรงงานแบบลูกจ้างรายเดือนจะมีการจ้างในโรงงานสิ่งทอขนาดใหญ่ โดยแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่จะถูกจ้างในลักษณะรายวันเกือบทั้งหมด

อัตราผลตอบแทนระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว พบว่าได้รับค่าจ้างในรูปแบบทั้งรายวันและรายเดือน โดยค่าจ้างรายวันที่แรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวได้รับเฉลี่ยทุกโรงงานเป็นจำนวนเงิน 163 บาทต่อวัน ซึ่งเป็นไปตามการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐบาล แต่ความเหลื่อมล้ำที่พบระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในเรื่องผลตอบแทน คือ แรงงานไทยส่วนมากจะได้รับเบี่ยขยันในสัดส่วนที่มากกว่าแรงงานต่างด้าว และเป็นจำนวนเงินที่มากกว่า โดยแรงงานไทยได้รับเบี่ยขยันจำนวนเงิน 300-500 บาทต่อเดือน ในขณะที่แรงงานต่างด้าวได้รับเบี่ยขยันจำนวนเงิน 100-300 บาทต่อเดือน

การจัดสวัสดิการและผลประโยชน์พิเศษอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของนายจ้างที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่แรงงาน หรือเพื่อประโยชน์ทางการผลิตของนายจ้าง ซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็ในเรื่องความจำเป็นเบื้องต้นที่จะต้องมีในโรงงาน เช่น น้ำดื่ม ห้องพยาบาล ที่พัก อาศัย ชุดทำงาน อุปกรณ์ป้องกันในการทำงาน ฯลฯ ซึ่งจากการศึกษาสรุปได้ว่า โรงงานสิ่งทอในจังหวัดลำพูน ได้จัดสวัสดิการเบื้องต้นให้กับแรงงาน เช่น น้ำดื่ม รถรับส่ง ห้องพยาบาล ชุดทำงาน และ อุปกรณ์ป้องกันในการทำงาน ส่วนผลตอบแทนพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นตัวเงิน โรงงานสิ่งทอนิยมจัดให้ในรูปแบบโบนัส โดยส่วนใหญ่มักจะพบในโรงงานสิ่งทอขนาดใหญ่

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลตอบแทนจากการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าตอบแทนจากการทำงานระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว โดยใช้สมการถดถอยเชิงเส้นพหุ (Multiple Regression Analysis) สามารถสรุปผลวิเคราะห์ได้ คือ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีตัวแปรอิสระที่มีผลต่อค่าตอบแทนของแรงงานไทยและแรงงานต่าง

ด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน คือ เพศชาย ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุการทำงาน และแรงงานต่างด้าว โดยที่ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลต่อค่าตอบแทน เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ

- อายุการทำงาน (Experience) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อค่าตอบแทนของแรงงานมากที่สุด เป็นการแสดงประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงาน หากแรงงานที่มีประสบการณ์และอายุการทำงานมาก จะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลสัมพันธ์กับค่าตอบแทนของแรงงาน
- การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Secondary School) และการศึกษาระดับปริญญาตรี (University) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อค่าตอบแทนของแรงงานรองลงมา เป็นการแสดงประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงาน หากแรงงานมีการศึกษา จะมีประสิทธิภาพในการผลิตสูงกว่าแรงงานที่ไม่มีการศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาระดับปริญญาตรี มีผลสัมพันธ์กับค่าตอบแทนของแรงงาน
- เพศชาย (Male) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อค่าตอบแทนของแรงงานอันดับสาม เป็นการแสดงลักษณะประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงาน โดยพบว่าแรงงานชายมีประสิทธิภาพในการผลิตสูงกว่าแรงงานหญิง ดังนั้นตามทฤษฎีผลิตภาพเพิ่ม แรงงานชายจะได้รับค่าจ้างแรงงานมากกว่าแรงงานหญิง
- แรงงานต่างด้าว (Migrant) เป็นเป็นตัวแปรที่มีผลต่อค่าตอบแทนของแรงงานอันดับสุดท้าย พบว่าสัญชาติมีความสัมพันธ์ผกผันกับค่าตอบแทน อาจแสดงให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติของนายจ้างหรืออาจจะหมายถึงผลิตภาพของแรงงานต่างด้าวต่ำกว่าแรงงานไทย เนื่องจากแรงงานไทยมีความรู้ความเข้าใจภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมของสังคมไทยมากกว่าแรงงานต่างด้าว

3. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน

ปัญหาและอุปสรรคจากการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ในโรงงานสิ่งทอ จังหวัดลำพูน ในส่วนปัญหาจากนายจ้างพบว่า ค่าแรงงานยังมีความไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน นายจ้างไม่มีความยุติธรรมในการประเมินผลการทำงาน บางครั้งนายจ้างไม่ช่วยแก้ปัญหา หรือให้ความช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงาน และไม่ได้รับการยอมรับ หรือไว้ว่างใจจากนายจ้าง ในส่วนปัญหาจากเพื่อนร่วมงานพบว่า แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งเพื่อนร่วมงานไม่มีความสนิทสนม ไม่มีความจริงใจ บางครั้งมีการทะเลาะขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวด้วยกัน และปัญหาจากการทำงานพบว่า ตำแหน่ง

งานที่ทำมีปริมาณงานที่ไม่เหมาะสม ไม่มีโอกาสได้รับการฝึกฝน อบรม หรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน และสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานไม่เหมาะสมต่อการทำงาน และมีผลต่อสุขภาพของลูกจ้าง เช่น สภาพคับแคบ และไม่สะอาด

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอให้ออกข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการทำงานร่วมกันของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างระบบการจ้างงานไทย ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) จากการศึกษาพบว่า นายจ้างอาจมีการเลือกปฏิบัติต่อแรงงาน ในเรื่องผลตอบแทนและสวัสดิการอื่น ๆ ระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ดังนั้นภาครัฐควรมีบทบาทในการกำหนดอัตราค่าจ้างและสวัสดิการอื่น ๆ ที่เกิดความเป็นธรรมต่อแรงงานต่างด้าว โดยไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างแรงงานจากการเลือกปฏิบัติของนายจ้าง ที่จะส่งผลกระทบต่อไป ในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ
- 2) จากการศึกษาพบว่า นายจ้างไม่ให้ความสำคัญต่อแรงงานในด้านการเพิ่มพูนทักษะการทำงาน ดังนั้นภาครัฐควรมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือและทักษะของแรงงาน ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว โดยมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลิตผลที่มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน
- 3) จากการศึกษาพบว่า เกิดปัญหาความขัดแย้งในการทำงานระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ดังนั้นนายจ้างในกลุ่มโรงงานสิ่งทอ ควรมีการประสานงานระหว่างโรงงาน ให้มีการจัดตั้งกลุ่มสหภาพแรงงานหรือกลุ่มคณะกรรมการแรงงาน เพื่อจัดให้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ลดปัญหาความขัดแย้งในการแบ่งกลุ่มระหว่างแรงงาน
- 4) จากการศึกษาพบว่า เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานยังมีความไม่เหมาะสมต่อการการทำงาน ส่งผลต่อสุขภาพของแรงงาน ดังนั้นภาครัฐควรมีบทบาทเข้มงวดในการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับ เพื่อให้โรงงานมีมาตรฐานในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานรวมถึงระบบสาธารณสุขปลอดภัยอื่น ๆ ให้เพียงพอ เพื่อผลิตภาพของแรงงานสูงสุด

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การนำผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการทำงานของแรงงานไทย และแรงงานต่างด้าว ในโรงงานสิ่งทอเท่านั้น ทำให้ได้ข้อมูลในระดับหนึ่ง ควรจะมีการขยายกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งระบบอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป
- 2) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ในด้านสภาพการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพของคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว เพื่อนำผลที่ได้มาศึกษากลไกที่มีผลต่อด้านสังคม และเศรษฐกิจต่อไป